

Dit kanaal, 120 km ten zuiden van Beijing, maakt deel uit van de centrale route van het SNWD-project. De toevoer van extra water, onder andere voor de 2,5 miljoen bezoekers tijdens de Olympische Spelen, doet de waterbehoefte in het droge noorden alleen maar toenemen.

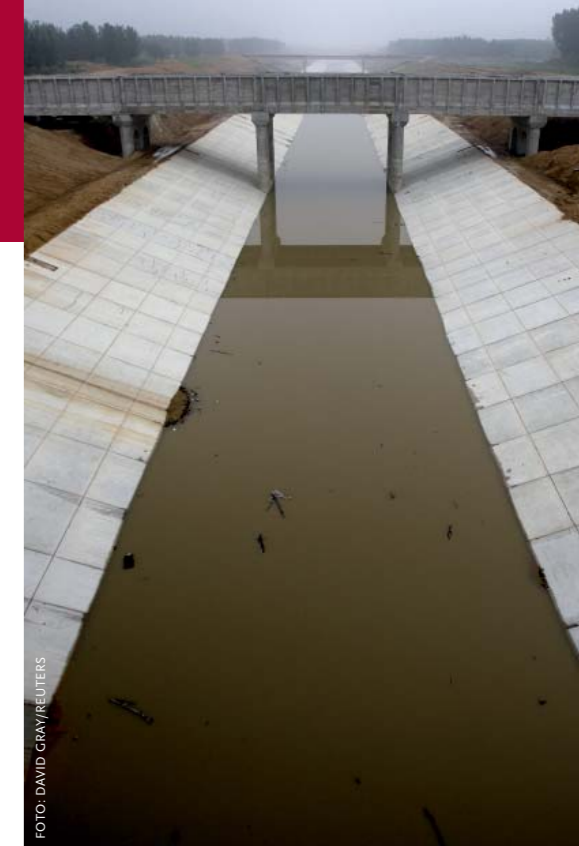
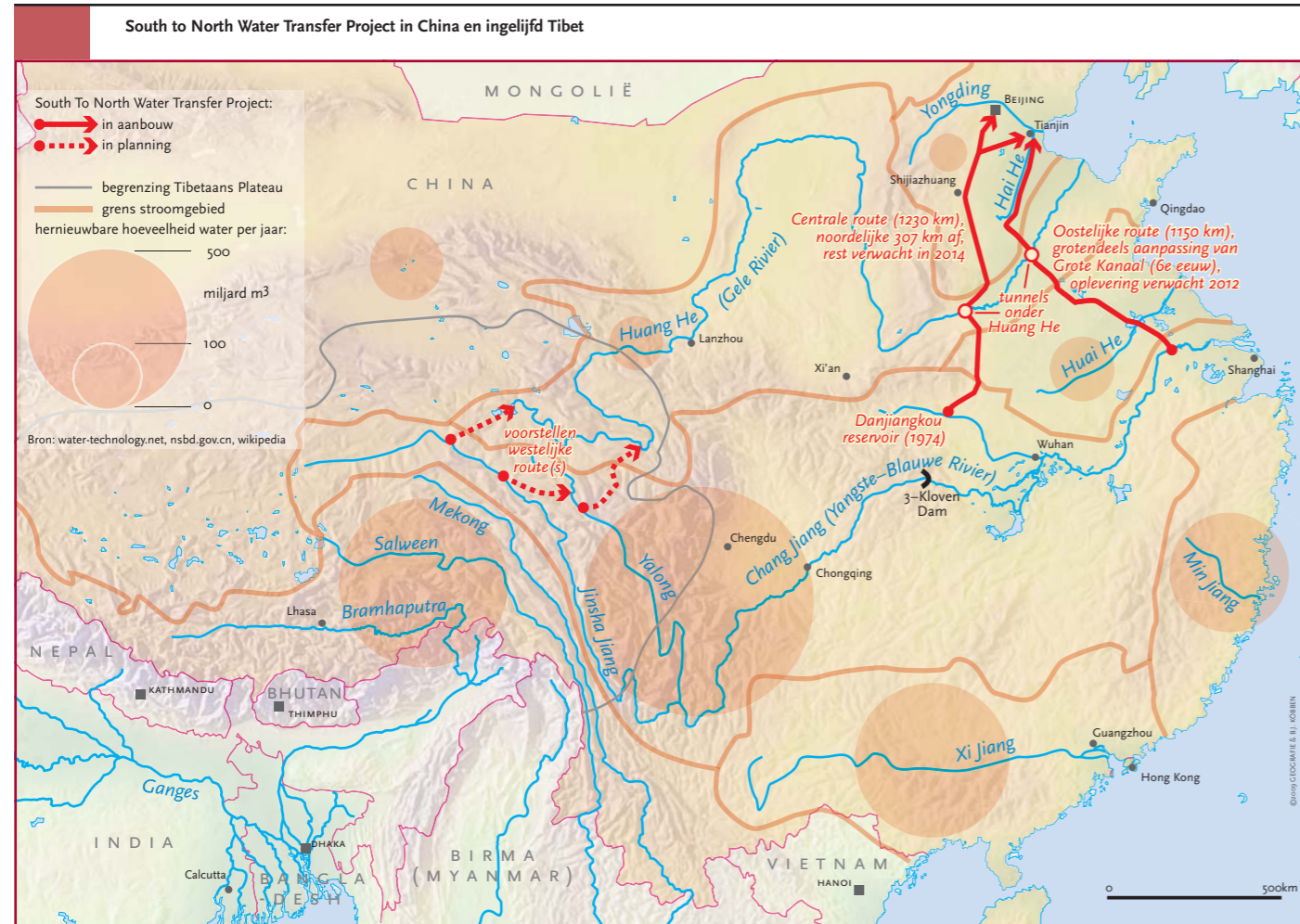

FOTO: DAVID GRAY/REUTERS

De rol van water in de Chinese bezetting van Tibet

China kampt met grote zoetwater tekorten en is van plan daarvoor de waterreserves op het Tibetaans Plateau aan te spreken. Maar die raken waarschijnlijk binnen enkele decennia uitgeput door klimaatverandering. Ook liggen er conflicten met buurlanden in het verschiet.

Dit jaar kwamen de Oeigoeren in West-China in opstand tegen de Chinese overheersing. Vorig jaar deden de Tibetanen dat in de aanloop naar de Olympische Spelen in Beijing. De buitengewesten beginnen zich te roeren nu de Chinese regering deze afgelegen gebieden steeds nadrukkelijker probeert te integreren in de Chinese economie – zoals de Russen dat eerder deden met de republieken in de Kaukasus en Centraal-Azië, en de Turken met Koerdistan. De buitengewesten zijn van groot geopolitiek en strategisch belang.

Een katalysator bij de rellen in Tibet was behalve de Olympische Spelen de opening van een 1100 kilometer lange spoorlijn vanuit Centraal-China naar de Tibetaanse hoofdstad Lhasa. Die moest Tibet openleggen voor Han-Chinezen en voor de exploitatie van de omvangrijke reserves aan mineralen als koper, ijzer, lood en zink. De snelgroeïende Chinese economie heeft immers grote behoefte aan grondstoffen. Daarvoor struinen de Chinezen niet alleen het buitenland af, maar ook hun eigen buitengewesten.

Behalve aan grondstoffen en energie heeft

De Communistische Partij beschouwt het Tibetaanse Plateau als 'China's watertoren'

China een enorme behoefte aan zoet water voor de eigen landbouw, industrie en huishoudens. Vooral Noord-China, dat grotendeels in het stroomgebied van de Gele Rivier ligt, kampt met grote watertekorten. De benedenloop van deze rivier staat een groot deel van het jaar droog omdat al het water aan de rivier onttrokken is voordat deze de zee bereikt. De Chinese regering heeft dan ook een begerig oog laten vallen op de waterreserves op het Tibetaans Plateau, volgens de Chinese Communistische Partij 'China's watertoren'. De hoogvlakte telt ruim 46 duizend gletsjers en ruim duizend grote bergmeren telt. Op dit hoogste en grootste plateau op aarde (2400 bij 1450 km, gemiddelde hoogte 3350 m) ontspringen belangrijke rivieren als de Gele Rivier, de Yangtse, de Mekong, de Bramhaputra, de Salween en de Indus. In de stroomgebieden van deze rivieren leven zo'n twee miljard mensen. Niet alleen voor China, maar ook voor Pakistan, India, Bangladesh, Birma, Thailand, Laos, Cambodja en Vietnam is het Tibetaans Plateau een belangrijke bron van zoet water. Beheersing van de bovenloop van deze rivieren verschaft China een machtspositie in de regio.

Om de grote watertekorten in Noord-China op te lossen zijn de Chinezen momenteel bezig met een enorm project om water vanuit het relatief natte zuiden (stroomgebied van de Yangtse) naar het droge noorden te leiden, het South To North Water Transfer Project (SNWTP). Dit megaproject bestaat uit drie routes, een oostelijke, een centrale en een westelijke route. De aanleg van de oostelijke en centrale routes is al ver gevorderd. De westelijke route volgt in 2010. Die moet jaarlijks 17 miljard m³ water aftappen van drie Tibetaanse rivieren, stuk voor stuk bronrivieren van de Yangtse, en voornamelijk via tunnels naar de bovenloop van de Gele Rivier leiden. In de Yalong wil China een dam aanleggen voor een stuwmeer. Van daaruit wordt een 170 kilometer lange tunnel geboord naar de Gele Rivier. Daarna wordt het water van

twee andere rivieren, ook weer via tunnels, naar het stuwmeer in de Yalong geleid. Het project is begroot op zo'n 37 miljard US dollar. Van de drie routes is dit de meest ingewikkelde en dure omdat beruggen doorboord moeten worden.

In 2005 bracht het Chinese ministerie van Water een boek van de Chinese officier Li Ling uit getiteld *Tibets water zal China redden*. Daarin wordt ook gesproken over een plan om 200 miljard (!) m³ water uit de Brahmaputra (in Tibet Tsangpo geheten) naar het droge noorden te leiden. Dat zou moeten gebeuren in de spectaculaire U-bocht die de rivier maakt vlak voordat deze India binnestroomt. Daarmee zou China een derde van het water van deze rivier ontnemen aan India en Bangladesh, en met deze landen in conflict kunnen komen. China heeft geen waterverdragen met deze landen.

President Hu Jintao is een warm voorstander van projecten om water uit Tibet naar het noorden te leiden. Gezien zijn achtergrond is dat niet vreemd. Hij is opgeleid als hydroloog en kwam in de top van de Communistische Partij nadat onder zijn verantwoordelijkheid in 1989 de Tibetaanse opstand gewelddadig onderdrukt was.

Protesten

De Tibetaanse regering in ballingschap heeft herhaaldelijk geprotesteerd tegen de Chinese waterplannen. De Tibetaanse bevolking zal er zelf niet van profiteren terwijl de watervoorziening op het Tibetaanse platteland erg slecht is met allerlei gezondheidsproblemen als gevolg. De Chinese Academie van Wetenschappen heeft in recente rapporten gewezen op de effecten van het Chinese beleid voor de kwantiteit en kwaliteit van de Tibetaanse waterreserves. Zo leidt de ontbossing tot grootschalige erosie en dichtslibbing van rivieren, en leiden mijnbouw en industrie tot veel waterverontreiniging. Volgens andere critici zet de toevoeging van 17 miljard m³ water aan de bovenloop van de Gele Rivier weinig zoden aan de dijk omdat veel water verdampt is voordat het duizenden kilometers verderop aankomt in de benedenloop waar het nodig is. Ook zou het project te veel gepusht worden door de Chinese waterbureaucratie die dringend verlegen zou zitten om nieuwe projecten, nu grote waterwerken als de Drieklovendam en de oostelijke en centrale route van het SNWTP bijna gereed zijn.

Klimaatverandering

De belangrijkste bedreiging voor de Tibetaanse waterreserves is echter de klimaatverandering. Volgens het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) slinken de gletsjers hier sneller dan waar ook ter wereld. Mogelijk zijn ze in 2035 al grotendeels verdwenen. Dat zou betekenen dat de zoetwatervoorraad op het Tibetaans Plateau binnen enkele decennia uitgeput is met grote gevolgen voor China en de rest van Zuid-Azië. Door de opwarming van de aarde zouden de rivieren de afgelopen jaren en de komende jaren ook meer water afvoeren dan op de lange termijn. De Chinese media schilderen Tibet vaak af als een onuitputtelijke bron van water die nog onvoldoende wordt geëxploiteerd. Maar in werkelijkheid is Tibet (net als bijvoorbeeld Antarctica en Groenland) een aride gebied met weinig neerslag. Door de lage temperaturen en de geringe verdamping kon er veel neerslag worden opgeslagen in gletsjers, maar dat is slechts tijdelijk. Als de gletsjers krimpen en verdwijnen, droogt de waterbron op.

Bronnen

- Ali, S.H. 2009. *Security and scarcity, the two-headed problem of Asian hydrogeopolitics*. Carnegie Council: Policy Innovations 2-7-2009. Geraadpleegd op: www.policyinnovations.org
- Layton, K. 2009. *Tibetan Waters: coming conflict?* Institute of Peace and Conflict Studies, New Delhi. Geraadpleegd op: www.ipcs.org
- Schneider, K. & C. T. Pope 2008. *China, Tibet and the strategic power of water*. Circle of Blue. Geraadpleegd op: www.circleofblue.org
- Stobdan, P. 2009. *China should not use water as a threat multiplier*. Institute for Defence Studies and Analyses, New Delhi. Geraadpleegd op: www.idsa.in